1851. No. 74.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

DINGSDAG, 16 SEPTEMBER.

Deze Courant kost in het ¼ jaar *f* 1-60, buiten Assen vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1-5 regels *f* 1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentiën voor de 1e bladz. kunnen Maandags en Donderdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e bl. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

Bij deze Courant wordt gratis een Bijvoegsel uitgegeven.

GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie DRENTHE,

Brengen hiermede ter algemeene kennis, dat Z. M., bij bij besluit van 29 Augustus l.l. no. 51, met wijziging in zooverre van het Koninklijk Besluit van 14 Augustus 1849 no. 42, en met handhaving overigens der daarbij vastgestelde tolvermindering op het gedeelte van den provincialen weg tusschen *Rolde* en *de Holte*, heeft bepaald, dat op het gedeelte van gezegden weg tusschen *Rolde* en *Assen* weder, overeenkomstig art. 8 van het Koninklijk Besluit van 12 Junij 1847 no. 107, de helft van den bij dat besluit toegestanen tol zal worden geheven voor de paarden en voertuigen, welke, op den dag der weekmarkt te *Assen*, niets anders vervoeren dan rogge of ander veldgewas en zich derwaarts begeven, of, op dienzelfden dag, hetzij ledig, hetzij met zoodanige vrucht beladen, terugkeeren.

En zal deze driemalen worden opgenomen in de *Drentsche Courant*.

Assen, 10 *Sept*. 1851. *Gedeputeerde Staten voornoemd*,
DE VOS VAN STEENWIJK.
Ter ordonnantie van Dezelve,
W. H. HOFSTEDE.

De Burgemeester, Voorzitter van den Raad der stad Assen, maakt bekend, dat de Raad zal vergaderen in het stadshuis op zaturdag den 20 dezer maand, des middags te twaalf ure. *Assen*, 15 *September* 1851.

Nederland.

14 *Sept*. De Tweede Kamer was bijeengeroepen tegen 10 dezer, ten 1 ure. Een half uur na het bepaalde tijdstip was er nog geen genoegzaam aantal leden opgekomen. De Voorzitter nam toen het woord en zeide, dat hij de bijeenroeping had gedaan, omdat hij meende, dat de Kamer er prijs op zou stellen, om ook bij adres hare gelukwenschingen aan den Koning te betuigen over de gelukkige bevalling van H. M. van een zoon. Uithoofde van het ongenoegzaam aantal leden bepaalde de Voorzitter, dat de vergadering den volgenden ochtend te elf uur weder zou bijeenkomen. Doch ook toen was het vereischte getal leden niet aanwezig; de Voorzitter, meenende alsnu aan art. 36 van het reglement van orde te hebben voldaan, en voorziende dat de werkzaamheid, die het doel dezer bijeenkomst was, niet ten einde zou kunnen worden gebragt vóór de op handen zijnde sluiting, verklaarde zich van verdere bijeenroeping te zullen onthouden. Volgens den *Ned*. zou het achterblijven van zoo vele leden der Tweede Kamer, waardoor de aanbieding van een adres van gelukwensching aan den Koning onmogelijk werd, te 's Gravenhage een niet aangenamen indruk maken; gelijk wij ook van Amsterdam en Rotterdam vernemen. De namen der afwezige leden zijn opgelezen. De te 's Hage aanwezige leden hebben, naar wij van daar vernemen, zich gezamentlijk op het paleis des Konings doen inschrijven, ten einde Z. M. persoonlijk hunne gelukwenschingen aan te bieden. — Bij de Kamer zijn o.a. ingekomen ontwerpen van wet op het *Armbestuur* en op *de Jagt en de Visscherij*, een brief van den Minister van koloniën, ten geleide van het verslag, naar aanleiding van art. 60 der Grondwet, van het *beheer en bestuur, en van den Staat der Overzeesche bezittingen en koloniën* over het jaar 1849 en een groot aantal verzoekschriften, als: van 23 kerkeraden van afgescheidene Christelijke gemeenten, verlangende, dat voor hunne eeredienst een afzonderlijke post op de staatsbegrooting moge worden gebragt; — van ingezetenen uit Groningen, verlangende het herstel der beschermende schaalregten op den invoer van vreemd graan; — van personen, die eene verhooging verlangen van het regt van patent op den verkoop van sterke dranken; — van *T. Slugter* en andere binnenschippers van Zwolle, Hasselt, Zwartsluis, de Dedemsvaart, Meppel, Hoogeveen en de Smilde, strekkende tot het instellen van een parlementair onderzoek omtrent de tol-heffing op het Zwolsche diep, enz.

— Den 12 dezer des middags ten 12½ ure, heeft de plegtige doopbediening van den jonggeboren prins, door den Wel Eerw. Heer *Ruitenschild*, in de groote zaal van het paleis in het Noord-einde te 's Hage, in tegenwoordigheid der koninklijke familie, van het hof en van het corps diplomatique, plaats gehad.

— Bij Zr. Ms. besluit van 4 Sept. jl., is benoemd tot notaris te Stadskanaal, arrondissement Winschoten, Mr. G. R. Voormeulen van Boekeren, advocaat te Groningen.

— De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft, namens Z. M. den koning, verklaard, dat iemand, welke zich wenscht te doen examineren voor de betrekking van onderwijzer, zich daartoe moet vervoegen in de provincie *waar hij werkelijk woont*, en wanneer deze tijd van inwoning minder dan een jaar is, behoort hij dispensatie van den Koning te verzoeken. *(Amst. Ct.)*

15 *Sept*. Den 13 dezer zijn de werkzaamheden der Synode van de Nederduitsch Hervormde Kerk voor dit zittingjaar gesloten. Men meent, dat het nieuwe Reglement na het inwinnen van de gevoelens der Prov. Kerkbesturen, vastgesteld is.

— Den 13 dezer is de zitting van de Staten-Generaal van 1850 — 1851, in eene vereenigde vergadering van de beide Kamers, door Z. Exc. den Minister van Binnenl. Zaken, namens Z. M. den Koning, met eene aanspraak gesloten.

— Bij besluit van den 13 dezer heeft Z. M. benoemd tot Voorzitter van de Eerste Kamer, gedurende de aanstaande zitting, Jonkh. Mr. *J. C. Martens van Sevenhoven*.

Buitenland.

14 *Sept*. De Koning van Pruissen is van zijne reis te Berlijn teruggekeerd — De Koning van Sardinie, *Victor Emmanuel*, heeft eene reis door een gedeelte van zijn Rijk gemaakt en is overal o. a. te Genua met de levendigste toejuichingen ontvangen. De gunstige ontvangst te Genua is daarom van te meer beteekenis, omdat men beweerde, dat de radicale partij aldaar de bovenhand heeft. Niets is beter geschikt om deze geruchten te logenstraffen, dan deze demonstratien ter eere van den jongen Koning. — Volgens de laatste berigten was de opgewondenheid in de Vereenigde Staten, ten gevolge der gebeurtenissen op Cuba, groot. In al de groote steden werden meetings gehouden; 1000 vrijwilligers hebben zich te New Orleans als soldaat in dienst begeven, om naar Cuba te kunnen gaan. De Spaansche Consul was verpligt de Stad te verlaten. Van het tooneel van den opstand zelf zijn geene nadere berigten ontvangen. In New-York, alsmede in de andere Noordelijke en Oostelijke Staten, beschouwde men het vuren op de Amerikaansche stoomboot *de Falcon*, als het gewigtigste punt der geheele aangelegenheid. Het gouvernement te Washington had besloten, verdere expeditiën te beletten. — Er zijn brieven van de Kaap de Goede Hoop, die zeer ongunstig luiden. Terwijl Sir *Harry Smith* zich op de grenzen bevond, rigten de Kaffers en Hottentotten verwoestingen aan in het binnenland. Zij waren slechts vijf mijlen van Uittenhage verwijderd. Ook aan de Oranjerivier stonden de zaken zeer slecht, en de Engelsche bevelhebber *Ward* ondervond eene nederlaag. De tijd der ligtingen van inboorlingen was verstreken en er deden zich geene vrijwilligers op. — In Frankrijk blijft de kandidatuur voor het Presidentschap der republiek het inderdaad vervelende hoofd-onderwerp der gesprekken. Bergen papier worden er over vol geschreven en gedrukt. Met groot verstand, fijne geslepenheid en hoogwijzen voorspellenden geest, zegt ieder, hoe het Frankrijk in 1852 gaan zal en men vergeet, dat eene kleine onverwachte zaak of gebeurtenis, ja één woord, al dat geschrijf en al

die twist en al die berekeningen ijdel doen zijn. — Op nieuw zijn te Parijs vele der gearresteerden ter zake van het staatkundig komplot ontslagen. Dit beruchte en aanvankelijk zoo zwaarlijvige komplot vermagert dagelijks, en als het zoo nog een weinig blijft afnemen, zal het ten dage der openbaarheid haast niet te zien zijn. Een gevolg van hetzelve is echter, dat de prefect van policie zich thans met de vreemdelingen bezig houdt meer dan deze lief is. Alleen in het departement der Seine zijn er 50,000, die zullen moeten opgeven hunne namen, hunne woonplaatsen hunne betrekkingen, hunne middelen van bestaan of waarom zij juist zoo gaarne in Frankrijk zijn. Voor de Prefectuur verschijnende, behooren zij te vertoonen: eene paspoort, een certificaat van domicilium geteekend door den wijkcommissaris van policie, een bewijs van hetgeen handel, industrie of werk hun opbrengt en eindelijk- wat velen het meest hindert - een document, verklarende dat zij goed en zedelijk leven. Die een en ander niet heeft, moet Frankrijk binnen zes uren verlaten, nadat hem daartoe aanzegging is gedaan. De voorstad St. Antoine is door dezen maatregel in rep en roer, zij zal ontvolkt worden.

Verkorte berigten.

Voor de vacante onderwijzersplaatsen te Eesveen (Overijssel) en Noordwolde (Friesland) moeten de aangiften voor de vergelijkende examens voor 22 Sept. en 15 Oct. e k. plaats hebben. Vereischten voor de eerste de 3e en voor de laatste de 2e rang. Voordeelen voor de eerste p.m. *f* 268, voor de tweede vrije woning en tuin, een tractement van *f* 200 en de schoolgelden, berekend op *f* 450. — Een wachtmeester van de Limburgsche jagers, *van der Waarde* genaamd, die wegens dronkenschap tot 14 dagen provoost-arrest was veroordeeld en op één dag na zijn straf had verduurd, heeft zich te Tilburg in de kazerne opgehangen. De dus omgekomene was een man van 70 jaren en vader van 5 kinderen. — De gele koorts is te Suriname onder het garnizoen en de bemanning der schepen merkelijk aan het afnemen en haar karakter minder hevig. — Volgens de laatste opgaven heeft de collecte in de provincie Overijssel voor de slagtoffers door den brand te Haaksbergen *f* 6,025.53 opgebragt. — Volgens de opgaven, door den heer *Arseniew*, thans de besten schrijver over de statistiek van Rusland, in zijn jongste werk medegedeeld, is het grondgebied van het Russisch rijk 367,112 vierkante mijlen groot, en beslaat het dus een acht en twintigste gedeelte van de geheele oppervlakte der aarde en een negende deel van het bekende vaste land, terwijl het een vijftiende deel van de geheele bevolking der aarde bevat. — Nadere berigten bevestigen de ontdekking van belangrijke goudmijnen bij Bathurst (Australie.) Een stuk goud van 4½ pond is van daar voor de Londensche tentoonstelling aangebragt. — Een liefhebber van statistiek heeft uitgerekend, dat een persoon, die slechts 3 minuten voor elk voorwerp op de Londensche tentoonstelling vertoeft, 26 jaren zal noodig hebben om alles te bezien. — Sedert lang was het Pruissische Ministerie van Oorlog ijverig er op bedacht, het middel te vinden, om aan het leger ondoordringbare schoeisels te verschaffen, iets van het hoogste belang voor de gezondheid der militairen. Ten jare 1847 werd te dien einde een prijs van 2000 th. (*f* 3600) uitgeloofd; 74 mededingers hadden zich achtereenvolgens opgedaan, doch geen hunner voldeed geheel aan de gestelde voorwaarden; en reeds begon men het vraagstuk als onoplosbaar te beschouwen, toen dezer dagen zekere *Keller*, schoenmaker te Berlijn, aan den Minister van Oorlog schoenen, laarzen en slopkousen heeft verzonden, welke voorwerpen werden onderworpen aan het onderzoek eener *adhoc* benoemde commissie, die ze ondoordringbaar heeft verklaard. — Uit Dublin melden sommige Roomsch-Catholieke dagbladen, dat de overgang van den Hertog *van Norfolk* tot het Protestantisme, door andere aanzienlijke personen gevolgd zoude worden. — De Turksche regering wil met den tijd mede gaan en zal electro-magnetische telegrafen aanleggen. — *Alex. v. Humboldt* heeft het derde deel van zijn »Kosmos" voltooid. Het zal spoedig in het licht komen. Men verneemt, dat hij nog een vierde deel zal uitgeven, en daarin hoofdzakelijk de slotsommen zijner geologische studiën zal mededeelen. Hij zal binnen kort den ouderdom van 82 jaren bereiken. — Den 22 Junij ll. heeft er weder eene belangrijke brand te San Francisco plaats gehad, die 500 huizen verwoest heeft, meestal bestaande uit woonhuizen en uitspanningen. De koopwaren, in de stad aanwezig, hebben slechts weinig geleden. — De Britsche regering heeft berigten ontvangen van een der vaartuigen, die ter opsporing van Sir *John Franklin*, en zijne togtgenooten naar de Noordpoolzee gezonden zijn. Men heeft sporen gevonden, waaruit blijkt dat *Franklin* met zijne schepen in het laatst van 1845 de baai van Killy, tegenover de zeeëngte van Lancaster, bereikt, en aldaar overwinterd heeft; in April 1846 schijnt hij van daar den togt voortgezet te hebben. — Men beschouwt het als zeker, dat in het aanstaande jaar te Weenen eene groote tentoonstelling van nijverheid zal plaats hebben, zooveel mogelijk naar het voorbeeld van Londen. — Aan de door verscheidene geschriften bekende Poolsche schrijfster *Narcisa Zmichowska* is van wege de Russische autoriteiten de aanzegging gedaan, om haar verder verblijf in een klooster te nemen en zich voortaan niet met letterkundige maar liever met vrouwelijke handwerken bezig te houden. Daarvoor zoude zij een zilveroebel daags ontvangen. — 15 *Sept.* Den 8 dezer is uit de gevangenis te Winschoten een 16jarig meisje ontvlugt, dat reeds wegens onderscheidene gekwalificeerde diefstallen naar den Procureur Generaal was verwezen.

Assen, 16 September.

Het is met genoegen, dat wij aan onze lezers mededeelen, dat, naar wij uit 's Hage vernemen, de Minister van Financien in de aanstaande zitting der Staten-Generaal *zeer gunstige mededeelingen over den financiëlen toestand* des Rijks zal doen, maar zal afraden, alnog tot belastingvermindering over te gaan.

— Naar men verneemt, heeft de Synode uit het fonds voor noodlijdende kerken *f* 2000 toegestaan tot den bouw eener nieuwe pastorij te Sleen.

— Wij zien uit de *Pr. Gr. Ct.*, dat op het gymnasium alhier voortaan ook de natuurkunde onderwezen zal worden en dat het geven van onderwijs daarin, ingevolge eene deswege getroffene overeenkomst, is opgedragen aan den heer *Obbens*, landmeter bij het kadaster en President van het Natuurkundig genootschap alhier. Wij zien in het onderwijs in de natuurkunde eene aanwinst voor het gijmnasium, terwijl de keus van den onderwijzer niet dan zeer gelukkig genoemd kan worden.

— Onder diegene, waarover te Beilen herstemd zal moeten worden, is in ons vorig no. abusivelijk vergeten de heer *J. Bening*, die 22 stemmen bekwam.

— Onlangs is, gelijk ook in dit blad is aangekondigd, bij den boekhandelaar *D. H. van der Scheer* te Coevorden eene plaat verschenen, betrekkelijk het halve eeuwfeest der schoolhervorming, en welke zeer geschikt is, om aan de schoolkinderen, bij gelegenheid van de viering van zoodanig feest, te worden uitgereikt. Wij hebben een exemplaar dier plaat voor ons liggen en meenen dezelve gerustelijk te mogen aanbevelen aan de plaatselijke besturen of anderen, die aan de kinderen een aandenken aan het gevierde feest willen schenken en daardoor de vreugde bij de kinderen willen verhoogen. Deze plaat vertoont de beeldtenissen van den oud-Gouverneur Mr. *P. Hofstede* en den Schoolopziener *C. Pothoff* en heeft daardoor voor Drenthe iets bijzonder eigenaardigs boven dergelijke plaat, welke te Groningen is verschenen. Wij hopen, dat de heer *van der Scheer* in een ruim debiet de kosten dezer uitgave moge vergoed zien.

— Wij vernemen nader, dat op de jaarmarkt, den 2 j.l. te Norg gehouden, waren aangevoerd 3385 paarden voor rijtuigen, 1294 losse paarden, 593 veulens, 986 stuks hoornvee, 322 varkens en 2066 schapen. De prijs der paarden was van *f* 15 tot *f* 300, van de veulens van *f* 10 tot *f* 105, van het hoornvee van *f* 20 tot *f* 110, van de varkens van *f* 5 tot *f* 20 en van de schapen van *f* 1.50 tot *f* 5.

— De jaarmarkt, den 12 dezer te Rolde gehouden, was druk bezocht; er was veel vee aangevoerd, nl. 1643 paarden voor rijtuigen, 682 losse paarden, 611 veulens, 673 koeijen, 568 stuks jongvee, 2948 schapen en 832 varkens. De beste koeijen en die aanstaande waren te kalven, golden goede prijzen, doch de minder goede en de oude koeijen waren laag in prijs en moeijelijk te verkoopen; in paarden en veulens was veel handel, doch de prijzen laag; schapen slap; varkens willig en voor goede prijzen afgezet.

— De trekschipper *de Jong*, varende van Assen op Veenhuizen, is zooals wij gemeld hebben, door de Regtbank veroordeeld wegens het onwettig vervoeren van een brief. Hij is van dit vonnis aan het Provinciaal Geregtshof in appel gekomen en door hetzelve vrijgesproken, op grond, dat het niet was bewezen, dat de kwestieuze brief niet zwaarder was dan ½ pond. — De Naamlooze Maatschappij tot verbetering van den handelsweg over het Zwolsche diep doet voor de Arr. Regtbank alhier twee schippers aanspreken, wegens onbetaalde en thans vijfmaal verdubbelde tolgelden op gezegd diep, en wel *T. Brink* van Meppel voor *f* 352, en *H. Bloemberg* van Smilde voor *f* 316. De aangesprokenen zijn niet verschenen.

— Bij Koninklijk besluit van 12 dezer is aan den heer *C. W. E. Kijmmell Lz.*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Secretaris der gemeente Smilde.

— Volgens den *Kaleidoscoop* zoude er plan bestaan, om eene geregelde stoomvaart tusschen Overijssel, den Veluwschen IJssel-oever, en Londen daar te stellen. De vaart zou aanvankelijk met éène boot geschieden, en die tot nabij het Katerveer zoude opvaren; aldaar zoude eene lading- en losplaats zijn, en tot dat einde eene loods geplaatst worden, waarin de goederen tot vervoer be-

BIJVOEGSEL
bij de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* van dingsdag 16 September 1851.

Door plaatsgebrek zijn wij verhinderd geweest aan onze lezers eerder mede te deelen de redevoering, door den heer VAN DER VEEN, *in de zitting der Tweede Kamer van* 21 *Julij j.l. gehouden, bij gelegenheid der beraadslagingen over het wetsontwerp tot onteigening ten algemeene nutte; zij luidt aldus:*

Dit ontwerp, een gevolg van art. 147 der Grondwet, zal, tot wet verheven zijnde, geloof ik in vele behoeften van den tegenwoordigen tijd voorzien en daarom acht ik mij verpligt mijne stem daaraan te geven.

Ik zeide te gelooven dat deze wet in vele behoeften van onzen tijd zoude voorzien, want thans, nu aller pogingen meer daarheen zijn gerigt om het maatschappelijk belang (dat zich oplost in het bijzonder belang van *alle* leden) met vereenigde krachten en met ter-zijde-stelling van bevoorregting te bevorderen; nu de volkeren elkander naderen en de *meeste* landen, verbonden door spoorwegen, doorsneden met kanalen, zich de hand reiken om door wederkeerige ruiling in de behoeften eener steeds toenemende ontwikkeling en beschaving te voorzien; nu de mededeeling der gedachten met bliksemsnelheid weldra van het eene einde der aarde tot het andere wordt overgebragt, terwijl zee en meer waarin de dartele visch speelde, dikwerf wordt herschapen in welige landouwen, waar het statige vee graast of het rijke koren golft; nu afstand en tijd en stoffelijke beletselen voor des menschen wil verdwijnen — zullen ook wij, willen wij niet achterblijven, Mijne Heeren, maar onze plaats onder de meest ontwikkelde Staten handhaven, niet bij het ontwerpen van zoo menigvuldige plannen moeten blijven staan, maar de handen aan het werk slaan, gedachtig aan de spreuk: "het is met praten niet te doen."

Daartoe is eene goede regeling der onteigening ten algemeenen nutte hoogst noodzakelijk, te meer nu de wettelijke verklaring van de vordering der onteigening in het algemeen belang en de voorafgaande schadeloosstelling door de Grondwet zijn voorgeschreven; en hiertoe strekt dit wets-ontwerp.

Eerbiediging van de regten der eigenaars waar die in het algemeen belang afstand van hunnen eigendom moeten doen; eenvoudigheid van vormen en spoed zonder de belangen van derden te kwetsen, dat is wat, mijns inziens, gevorderd wordt in eene wet, die de onteigening regelt ter bevordering van algemeen nut, om te voldoen aan de eischen des tijds, en dat is, hetgeen ik over het algemeen in dit wets-ontwerp meen te vinden.

Immers hier wordt geregeld en voorgeschreven de wijze om te geraken tot al die inlichtingen, welke de wetgever noodig heeft om te kunnen onderzoeken of het algemeen nut de grondslag is der voorgestelde onteigening. Het plan van die onteigening zal tot in de bijzonderheden, door de meeste openbaarheid, bekend worden bij alle belanghebbenden niet alleen, maar de publieke opinie zal in staat zijn er haar oordeel over te vellen. De eigenaars en derde belanghebbende zullen ruimschoots in de gelegenheid worden gesteld hunne bezwaren te doen gelden, en partijen zijn gehoord vóór dat de Koning beslist door de aanwijzing der te onteigene perceelen. De schadevergoeding op de plaats beoordeeld, in bijzijn en onder de leiding van eenen regter-commissaris, door onpartijdige beëedigde deskundigen, nadat de belanghebbenden hunne vordering hebben toegelicht, wordt door den burgerlijken regter bepaald en vóór de overdragt voldaan.

De regten van eigenaars en belanghebbenden zijn dus door den wetgever, den Koning en den regter verzekerd en gewaarborgd, en er zal geene onteigening kunnen plaats hebben dan alleen wanneer het algemeen nut wel bewezen zal zijn en nadat de schadeloosstelling voor de verloren waarde van het onteigende niet alleen, maar ook van de daardoor veroorzaakte schade aan den eigenaar overblijvende panden, naar billijkheid zal zijn betaald.

Niet altijd echter zal eene tijdroovende uitspraak des regters noodig zijn. Het verkrijgen der perceelen bij minnelijke schikking is mogelijk gemaakt en voorbereid. De bepalingen, dat de onteigening van al de binnen het regtsgebied derzelfde arrondissements-regtbank, voor het werk noodige en niet bij minnelijke overeenkomst verkregene eigendommen te gelijker tijd gevraagd moet worden; dat de regtbank deze zaken behandelt vóór alle andere, en de middelen zoowel als de gronden van verdediging en exceptien bij dezelfde conclusie en te gelijker tijd moeten worden voorgesteld, en des noodig dadelijk bij pleidooi nader ontwikkeld; dat geene oproeping tot vrijwaring en geen verzet wordt toegelaten, dan het laatste alleen wanneer tegen alle gedaagden verstek is verleend; dat de conclusie van het openbaar ministerie en de uitspraak des regters aan eenen korten termijn zijn gebonden; dat tegen de eindbeslissing geen hooger beroep is toegelaten uit overweging van de eenvoudigheid der quaestie, door den regter te beslissen, en de voorzorgen tot bepaling eener billijke schadevergoeding; deze bepalingen en die verder de procedure, zoowel in eerste instantie als in cassatie, zeer vereenvoudigen, zullen de meest spoedige afdoening doen gepaard gaan met den meest mogelijken waarborg van bijzonder belang.

Gaarne zal ik medewerken, Mijne Heeren, om dit goede tot stand te brengen, maar eene vraag meen ik echter den Minister van Binnenlandsche Zaken te moeten doen. Zij is deze:

In het wets-ontwerp wordt alleen genoemd onteigening van ligchamelijke onroerende en roerende zaken en is, zoo het mij voorkomt, opzettelijk vermeden het woord onteigening wanneer van de overdragt van onligchamelijke zaken, bijv. zakelijke regten, sprake is, hetgeen dan wordt genoemd het verliezen van zoodanige regten door de onteigening der betrekkelijke vaste goederen, bijv. in art. 44, 46 en 47.

Wanneer ik nu hiermede in verband breng, hetgeen ik lees in art. 3 van dit wetsontwerp, dat *onder derde belanghebbenden worden verstaan huurders en zij die zakelijke regten op het goed hebben*, dan schijnt het mij toe dat de eigenaars van onligchamelijke zaken, zoo als b.v. van zakelijke regten, als zoodanig niet worden erkend en zij niet als eigenaars en te onteigenen partij, dat is als eerste en voornaamste belanghebbende bij den afstand of het geding, worden beschouwd.

In de memorie van toelichting echter wordt, op pag. 8, onteigening van onligchamelijke zaken uitdrukkelijk genoemd en erkend en de zakelijke regten beschouwd als een deel van het regt van eigendom op het vaste goed, hetzij aan den eigenaar van dat goed ontzegd of aan anderen afgestaan. *Een gedeelte van het regt van eigendom*, dus voor dat gedeelte toch eigendom van den regthebbende.

Niet altijd toch is de eigendom van het zakelijk regt en van het daarvan afgescheiden regt op het vaste goed (jus in re en jus ad rem) bij denzelfden persoon vereenigd, het kan ook en is zelfs dikwerf in twee verschillende handen; maar dan zal toch het zakelijk regt ook wel op zich zelf een voorwerp van eigendomsregt, het op zich zelf staand eigendom van den regthebbende zijn.

Uit het wetsontwerp schijnt het echter als of men den afstand van onligchamelijke zaken, ten algemeenen nutte, tegen schadeloosstelling, niet regtstreeks als eene onteigening beschouwt. Dit is, dunkt mij, niet overeenkomstig noch met het begrip van eigendom in ons Burgerlijk Wetboek aangenomen, in verband met de bepaling dat de genoemde regten door wetsduiding als onroerende of roerende zaken worden beschouwd, noch met de woorden van de Regering zelve in de memorie van toelichting.

Ik wensch dus aan den heer Minister te vragen, op welken grond en met welk doel de eigenaars van onligchamelijke zaken, in dit wetsontwerp, met derde belanghebbenden zijn gelijkgesteld? Buitendien zoude ik gelooven dat de bepaling van derde belanghebbenden, zoo als die in art. 3 voorkomt, had behooren te zijn uitgebreid tot allen die door de onderneming schade hebben geleden; want ofschoon zij misschien niet, in de engste beteekenis van het woord, ontzet worden van hunnen eigendom en dus niet zouden vallen in de termen van art. 147 der Grondwet, kan toch geen genoegzame en billijke grond bestaan om de schade, door hen ten algemeenen nutte geleden, niet te vergoeden, terwijl die van eigenaars en andere zoogenaamde derde belanghebbenden met zooveel zorg en waarborgen wordt verzekerd.

Van de inlichtingen, die ik omtrent het ontwikkelde bezwaar zal ontvangen en die ik hoop dat zullen wegnemen den strijd, die mij toeschijnt te bestaan tusschen deze bepaling van art. 3 en art. 147 der Grondwet, zal mijne stem over dat artikel afhangen; maar indien dat antwoord mij niet geheel mogt bevredigen en het artikel ook niet geamendeerd worden, zal dit voor mij geen voldoende grond zijn om mijne stem aan dit wetsontwerp te onthouden, omdat ik vermeen, dat de regten van die zoogenaamde derde belanghebbenden genoegzaam gewaarborgd zijn, vooral ook doordien zij in het geding mogen verzoeken tusschen te komen, even als eigenaars of die beweren zulks te zijn; ik zal dus stemmen voor de wet.

Nadat de Minister van Binn. Zaken den heer *van der Veen* beantwoord had, zeide deze nog: Ofschoon niet overtuigd van het verkeerde van mijne zienswijze door het antwoord van den heer Minister en dus tegen dit art. blijvende stemmen, zal ik echter in dit geval van het vragen eener stemming afzien.

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten Generaal van 26 Aug. j.l. begon de heer *van Rotjen* zijne rede ten gunste der voorgestelde onteigeningswet aldus: Wilt gij weten, mijne Heeren, hoe het er hier te lande uitzag

tijdens *Bonifacius* het Evangelie verkondigde? Ga dan door de Veluwe, door het midden van Overijssel, door een groot gedeelte van geheel Drenthe, en gij ziet er de hofsteden in denzelfden toestand als destijds. Waarom? Omdat geene goede wegen dat terrein doorloopen, omdat geene vaarten het doorsnijden. Weet gij waarom het Westland zooveel druiven naar Engeland zend? omdat de Schiedammer mestschuit daar overal het land kan naderen; omdat de voorwaarde daar vervuld is tot vruchtbaarmaking en het scheppen van rijkdom. Weet gij, waarom Amsterdam zijne kapitalen bezit? Omdat het varen kon naar Oost en West. Maar op de afgelegen streken van ons vaderland rust eeuwenlang eene looden hand. Nu was het voor onzen tijd bewaard, om eene andere orde van zaken te scheppen, maar de voorwaarde is het middel van vervoer te water en te lande; wanneer die voorwaarde niet vervuld wordt, dan blijft de tijd van *Bonifacius* aldaar bestaan. Wij hebben dringende behoefte aan eene wet op de onteigening ten algemeenen nutte; jaren lang is er om gebeden en gesmeekt; jaren lang hebben wij geleefd onder den druk van dat gebrek. Nu wordt ons eindelijk eene wet op de onteigening ten algemeenen nutte aangeboden.

Kas ad pios usus te Smilde.

In de jongstgehoudene vergadering der Provinciale Staten van dit gewest is, bij monde van den heer Mr. *H. H. A. Sluis*, een zeer belangrijk rapport uitgebragt door de Commissie, benoemd, om onderzoek te doen en aan de Vergadering te dienen van rapport omtrent de *instelling* en de *bestemming* der kas *ad pios usus*, en wel om speciaal ook na te gaan, of deze bestemming, naar aanleiding van art 28 der algemeene conditien van veiling en verkoop der Landschapsveenen in de marken van Halen en Witten, niet moest geacht worden tweeledig te zijn, als eensdeels ten behoeve der Landschap (nu Provincie) *ad pios usus*, en anderdeels tot onderhoud van de Kolonie Smilde, en zulks naar aanleiding van den door een der leden van de Staten geopperden twijfel, of die kas wel uitsluitend, naar den aard harer instelling bestemd was ten behoeve der Gemeente Smilde, zoo als ze tot dusver, alleen ten haren profijte was aangewend. Wij zouden dat rapport gaarne in deszelfs geheel plaatsen, ware het niet, dat hetzelve voor onze beperkte ruimte te uitgebreid is; diegenen, welke hetzelve in deszelfs geheel mogten verlangen te lezen, verwijzen wij naar de gedrukte notulen. Wij kunnen ons echter niet onthouden het 2de gedeelte van het rapport, handelende over de bestemming der kas, benevens de conclusie hier te laten volgen:

II. Wat de bestemming der kas aangaat. Ulieder medelid, die dit onderzoek heeft geprovoceerd, opperde den twijfel, of niet die bestemming zou zijn *tweeledig*, *eensdeels*, om bij de landschap in 't algemeen tot vrome doeleinden (*pios usus*) te worden gebezigd, *anderdeels*, om ter zijner tijd te worden aangewend *tot onderhoud der kolonie Smilde*.

Dat lid ontleende dien twijfel aan de constructie van het aangehaalde art. 28, dat, gelezende wordende zóó als men nu gewoon is te schrijven, ook zeker alle aanleiding tot deze opvatting van tweeledige bestemming geeft.

Medelid onzer Commissie heeft dat lid ons wijders gewezen op de gronden, die tot bevestiging van dat gevoelen hadden gestrekt, als:

a. dat, aangenomen de kas was *eene Landschapskas* en *uit Landschapspenningen* bijeen gebragt, waarvan eene vrijwillige bijmenging van andere penningen den aard niet veranderen kon, er zeker eene *stellige* bepaling werd gevorderd, om eene bestemming anders dan voor die Landschap aan te wijzen, hoedanige stellige bepaling hier ontbrak;

b. dat art. 48 van het reglement op het Kloosterenveen en de Landschapsvaart spreekt van boeten, die *ten voordeele van de Landschap voor de kassa ad pios usus* zullen worden bekeurd;

c. dat de feitelijke aanwending van de gelden der kas alleen ten behoeve der Smilde op zich zelve niet voldoende was om daaruit tot het uitsluitend regt der Smilde te besluiten, eensdeels, zoo als wel van zelve sprak, omdat hier van geene verjaring de rede kon zijn; waar de Smilde niet was in het bezit en zelfs nooit dan op suppliek iets uit de kassa heeft genoten, anderdeels, omdat het zeer natuurlijk was, dat in de eerste tijden van het bestaan der kas, het weinige beschikbare werd aangewend voor de Smilde, die met name als aanspraak hebbende in ars. 28 was genoemd, en die zeker daaraan groote behoefte had, — terwijl het opvolgen van af 1787 — 1815 van tijden van verwarring en overheersching zeer wel het uit het oog verliezen van de regte bestemming der kas had kunnen ten gevolge hebben, gelijk zelfs blijkt, dat men jaren achtereen de *geheele kas* schijnt uit het oog verloren gehad te hebben; immers zij was van 1803—1817 zonder dadelijk opzigt of beheer.

d. dat ook de meening van de ingezetenen van de Smilde, als zoude de kas *ad pios usus* uitsluitend voor hen moeten worden aangewend, *zóó als zij die voedde*, door de gewestelijke Autoriteit nimmer is gedeeld; immers dat wel is waar op den reces-landdag van 1787, waarvan van de zijde der Smilde met zooveel ophef is gewaagd, wel door Ridderschap en Eigenerfden is goedgevonden, dat die van Hykersmilde met Kloosterveen ééne diaconie zouden hebben en ook inkomstig daarvoor 3 stuivers van ieder[illegible] turf in de kas *ad pios usus* zouden betalen, maar in hunne verdere voorstellen niet is getreden en de beschikking *ook over deze gelden* wel uitdrukkelijk aan de Landschap gereserveerd; terwijl overigens, zoo als reeds gezegd, de Smilde altijd *verzoekende* heeft geobtineerd 't geen haar uit de kas is toegestaan;

e. dat het niet inslokken dezer kas door het Staatsdomein hetgeen mede als argument is bijgebragt, niets anders bewijst, dan welligt, dat men heeft weten te verbergen 'tgeen verborgen blijven moest;

f. dat ook Hijkersmilde door hare toetreding geen meerder regt heeft kunnen erlangen dan Kloosterveen bezat, naar den regel, dat niemand meer regt afstaan kan dan hij zelf heeft, evenmin als het contract van afscheiding van een gedeelte van Kloosterveen, aan de Stad Assen afgestaan, en waarbij die Stad van alle aanspraak op de kas *ad pios usus* afstand doet, al is dan die overeenkomst bij een Koninklijk besluit geregeld, als altijd blijvende eene overeenkomst tusschen derden, ten opzigte van de Landschap of de Provincie hier van eenigen invloed kon zijn.

Hoewel Uwe Commissie zeer wel begrijpt, dat hier twijfel kon ontstaan, en tevens moet verklaren, dat, noch in het adres van den heer *C. W. E. Kijmmell*, noch in het rapport van het Plaatselijk Bestuur van de Smilde, eenige argumenten zijn gebragt, die haar ten tezen tot overtuiging hebben kunnen leiden, zoo is zij echter, op grond van art 28 der algemeene conditiën, gekomen tot de overtuiging dat werkelijk deze kas ten behoeve der kolonie Smilde is gedestineerd geworden, in overeenstemming met hetgeen veelal in veenkoloniën plaats vond, waar men armoede voorzag en de middelen tot wering daarvan en tot onderhoud der kolonie in het algemeen van te voren aanwees.

Uwe Commissie stelt zich voor, dat de stijl van dien tijd minder naauwkeurig dan die van den tegenwoordigen, wel eene dubbelzinnigheid als die hier is opgemerkt, kon veroorzaken; maar dat hetgeen in 1771 is gesteld, niet mag worden getoetst aan het spraakgebruik dat thans heerscht.

Het is als gezegd deze grond alleen, die Uwe Commissie heeft geleid tot hare overtuiging, die zij als resultaat harer overwegingen aan Uwe Vergadeeing hierbij de eer heeft mede te deelen, dat namelijk de kas *te regt* steeds uitsluitend ten behoeve van de kolonie de Smilde is aangewend geworden, en dat zij vermeent, dat ze ter beschikking van de Provinciale autoriteit, voor zooveel den gelegen tijd, de hoeveelheid van het subsidie en de te subsidiëren personen en corporatiën aangaat, zal moeten blijven bestemd voor de kolonie Smilde, voor zooveel betreft Kloosterveen en Hijkersmilde.

HOE MEN KAN ZIEN OF EENE VAARS OF EENE KOE DRAGTIG IS.

Als het beste middel tot herkenning van het dragtig zijn geeft het weekblad *de Akkerbouw*, 3de jaargang N°. 15 het volgende op. Bij eene vaars drukt men eenige droppelen vochts uit den uijer en wrijft dit vocht met den vinger in de holte van de hand. Doet het zich hierbij lijmig, als eiwit voor, dan mag men met zekerheid besluiten dat het dier dragtig is, en wel des te meer gevorderd, naarmate het vocht zich lijmiger voordoet. Is het vocht helder als water en niet lijmig, dan mag men vaststellen, dat het dier niet dragtig is. Voor koeijen laat men eenige droppels versch gemolken melk in een glas helder putwater vallen. Zinken zij spoedig naar den grond, zonder zich in het water te verdeelen, dan is de koe dragtig; verdeelen zij zich in het water en geven zij aan hetzelve eene melkkleur, dan mag men haar voor niet dragtig houden.

Te *Assen*, bij VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers.

stemd, ten allen tijd zouden kunnen opgenomen en geborgen worden. Men vleit zich, dat, als de voorgenomen verbetering van den beneden-IJssel tot stand zal worden gebragt, de boot tot het Katerveer zal kunnen opstoomen; zoo niet, zal bij lagen waterstand, vandaar het goederenvervoer kunnen plaats grijpen, of door sompen, of met de booten der Rhijn- en IJssel-Maatschappij. Het genoemde blad ziet in deze onderneming groote voordeelen voor Overijssel en ook voor Drenthe. En inderdaad de voornaamste tak van bedrijf voor beide provinciën is de landbouw, en juist biedt Londen thans eene voordeelige markt voor de producten van den landbouw en inzonderheid voor die van de veefokkerij aan. Zoo het vervoer dus ook voor dit gewest naar Londen gemakkelijker wordt gemaakt, is het te verwachten, dat de landlieden in deze provincie zich meer dan thans op de veefokkerij, op het daarmede hand aan hand gaande verbeteren hunner landerijen, in een woord meer op hun voordeel zullen toeleggen. Voor de welvaart van Drenthe wenschen wij dus van harte, dat gezegd plan tot stand moge komen.

— Volgens de *Meppeler Courant* is door eenige in- of liever opgezetenen van het eiland Schouwen (provincie Zeeland) een bijbel ten geschenke gezonden, en bij Ds. *van Schaick* te Dwingelo ontvangen, voor de nieuwe her vormde gemeente in het Hollandsche Veld, ten gebruike van den aldaar eventuëel te benoemen voorlezer en voorzanger, voorzien van eene toepasselijke inscriptie.

* *Nijeveen* 11 *Sept.* Van de 73 stemgeregtigden voor leden van den gemeente-Raad alhier hebben 43 hunne stemmen uitgebragt, waaronder een briefje van onwaarde. De volstrekte meerderheid was dus 22. Hiervan hebben op zich vereenigd: B. J. Denning 36, J. P. Mulder 22, J. G. Duiven 22, Jacob Jonker 21, Thijs van Urk 16, Jan Gritters 12, Geert Keizer 11, Barteld Jans Keizer 10, Jene Westerhof 9, Evert Hans Timmerman 8, Gosen Ks. Bouwknecht 7, Fokke Santing 7, Geert Eppinge 7, Wolter Duiven 7. Over de laatste elf personen, zal dus eene herstemming moeten plaats hebben.

* *Zweelo*, 10 *Sept.* Bij de opening der stembriefjes alhier op heden is gebleken, dat tot leden van den raad dezer gemeente bij volstrekte meerderheid van stemmen zijn benoemd: Roelof Mensingh, Harm Koops, Lambert Huijing, Jan Eefting, Meerten Banting en Hendrik Perkaan. Voor het zevende lid moet nog eene herstemming plaats hebben tusschen Jan Hegen, Jan Hoving te Meppen, Hendrik Oostbrink en Albert Truin.

— *Men zendt ons het volgende met verzoek om plaatsing.*

Zweelo 12 *Sept.* Als iets zeer bijzonders kan van hier gemeld worden, dat ten huize van den landbouwer *H. Nijhof* te Benneveld, in deze gemeente eene voor dragtig gehoudene vaarse was, waarvan het kalf niet konde verlost worden; er werd daarom besloten dezelve te slagten. Twee slagters en meer andere personen waren daarbij tegenwoordig; toen het beest geopend was, bevond men onder het lijf, tusschen vel en vleesch, eene soort van blaas; terwijl de slagter de anderen hierop opmerkzaam maakte, ontlaste deze blaas zich met een harden slag, harder dan een geweerschot, en onmiddelijk daarop sloeg de vlam er uit; den eenen slagter zijn twee gaten door de tippen van zijn halsdoek gebrand, en het haar van zijn hoofd is gezengd. Eenige oogenblikken was de vlam goed zigtbaar doch is ook dadelijk wederom opgehouden. De eigenaar niet wetende, wat er gebeurde, is van schrik bewusteloos nedergevallen; het geval heeft plaats gehad den 10 dezer 's avonds tusschen 9 en 10 uur. J. H. E.

* *Odoorn*, 11 *Sept.* Bij de opening der stembriefjes op gisteren bleek het, dat van de 39 uitgebragte stemmen op zich hadden vereenigd Mr. S. Hellinga Tonckens 37, R. Nijenhuis 26, H. Huizingh 25, J. Zegering 24, W. Marissen 24 en J. Elling 20, welke alzoo de volstrekte meerderheid bekomen hebben, terwijl voor het nog ontbrekende raadslid zal moeten herstemd worden tusschen W. Cremers, H. Zegering en J. Wilting, van welke de eerste 14 en de beide laatsten ieder 10 stemmen hadden.

* *Meppel*, 12 *Sept.* De uitslag der stemming voor leden van den gemeenteraad is hier geweest als volgt: Er waren 212 stembriefjes ingeleverd; hiervan waren van onwaarde 2; de volstrekte meerderheid was dus 105. Van de uitgebragte stemmen hebben op zich vereenigd de heeren: Dr. J. E. Slot 200, Mr. W. L. Tonckens 175, J. Semler 130, J. Oosterveen 97, Hs. Gomarus 96, Mr. G. L. Kniphorst 93, J. Keus 93, J. K. Robaard 90, H. Roelink Hz. 84, Jb de Jonge Jr. 81, Geert Geel 80, M. R. Roelink 75, G. Slothouwer 72, O. Blom 67, Kb. Wildeboer 67, Ab. Hartsuiker, 63, C. Theuissen 51, J. J. Slot 48, H. ten Cate Jz. 48, D. van Es 44, A. G. de Vries 44, Dr. P. Hofstede Crull 43, Am. Roelink 43, Hs. Oosterveen 43, J. Hummel, 36, A. Meursinge 36, L. Kleijenberg 33, Js. Theunissen 29, J. Doggen 28, A. ten Klooster 28, K. Klokke 28, E. van Veen Hz. 28, W. Kleijenberg 24, N. A. Blom 22, L. Ebbinge 21, S. de Hes 19, J. Meursinge 19, A. Telder 18, B. Verver 18, P. Ellen 18, A. T. de Jonge 17, J. Berkenbosch 17, L. Oosterveen 17, G. Tuin 17, K. Wildeboer 17, G. Robaard 14, J. J. Steenbergen 14, L. v. Dijk 13, W. J. Robaard 13 en J. Al. Schalens 13, terwijl op 88 andere personen minder dan 10 stemmen zijn uitgebragt. De drie eerste heeren zijn alzoo met volstrekte meerderheid benoemd, terwijl over de 20 daarop volgende eene herstemming zal moeten plaats hebben. De heer Hs. Gomarus heeft echter verzocht niet in aanmerking te komen.

* *Vries* 12 *Sept.* Van de 48 alhier uitgebragte geldige stemmen ter benoeming van leden van den Gemeenteraad zijn gevallen op W. Buiting te IJde en H. Davids te Vries ieder 27, welke alzoo met volstrekte meerderheid zijn benoemd, op A. Meijerink 22, op den Burgemeester C. H. W. van der Feltz en W. Baving van Donderen ieder 20, op B. Boelens te Rhee 17, op A. Homan te Taarlo 15, op R. Koops te Taarlo 12, op M. Swartwold 9, op Roelof Js. Homan te Vries 8, op Abel Ebels 7 en op R. Meulenkamp, O. Homan, R. Homan te Vries en Roele Boelens ieder 6 stemmen, over welke alzoo eene herstemming moet plaats hebben.

* *Dalen* 14 *Sept.* Uit het proces-verbaal van stemopneming is gebleken, dat behalve de opgegevene personen, welke bij de herstemming in aanmerking komen, meer dan 10 stemmen zijn uitgebragt op H. Reimers 18, M. Hardenberg 17, H. Eisen Hz. 16, H. van Tarel 13, J. van Tarel 13 en J. Ueeken 11, terwijl overigens nog op 47 personen stemmen zijn gevallen.

* *Elsloo*, 14 *Sept.* De landbouwer *H. Kuiper* alhier, gisteren morgen stroo van de balken willende halen, had het ongeluk, door het breken van een lat, waaraan hij zich vasthield, van boven uit zijne schuur naar beneden te vallen, met dat ongelukkig gevolg, dat hij eene wonde aan het hoofd heeft bekomen en eergisteren aan de gevolgen daarvan is overleden. Ook is te Oosterwolde op dingsdag l.l. een timmermansknecht van den steiger gevallen, met het ongelukkig gevolg, dat zijn been is gebroken.

Kiezers van Assen!

Laat u door het berigt in de *Drentsche Courant* van vrijdag l.l. niet afschrikken, den heer Mr. *H. C. Carsten* tot lid van den Raad te kiezen. Wij mogen van 's mans regtschapenheid verwachten, dat hij, gekozen wordende, het lidmaatschap van den Raad bij vernieuwing zal aannemen.

Assen, 11 *Sept.* 1851. *Een Kiezer.*

Correspondentie.

Een bezoeker van de Rèldermarkt heeft opgemerkt, dat daar ook hazardspelen werden uitgeoefend met kaarten, dobbelsteenen, enz. Hij acht het nuttig, dat een ieder tegen deze spellen, die altijd op afzetterij uitloopen, gewaarschuwd worde, en dat vooral de onderwijzers der jeugd hunne leerlingen daartegen waarschuwen. — Een ingezeten van Ansen klaagt, dat hem voor een brief van iemand, die 3 uren van daar woont, drie stuivers briefport is afgevraagd; vóór de invoering der nieuwe postwet betaalde hij 10 cent voor denzelfden afstand; hij meent dat niet iedere verandering eene verbetering is. — Een Kiezer uit Borger meldt, dat een ingezeten dier gemeente zijn stembiljet verbrand heeft, omdat hij het verkiezingswerk toch voor poppenspel hield, en wil, naar aanleiding hiervan, zijne medekiezers opgewekt hebben, om bij de ophandene herstemmingen het regte doel der verkiezingen voor oogen te houden, opdat er geene poppen, maar mannen gekozen worden, met verstand begaafd en die de belangen der gemeente kennen en voorstaan. — Eenige kiezers voor den Raad der stad Coevorden verzoeken der Redactie, om de vraag te beantwoorden, of een houder eener bank van leening ook verkiesbaar is tot lid van den Raad. Ingevolge art. 23, *f* en *g*, en 24, 2e al. der gemeentewet zal hier in aanmerking komen, of hij door het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt is, of hij aan het gemeentebestuur of aan eene daaraan ondergeschikte administratie rekenpligtig is, en of hij de bank ook ondershands van het gemeentebestuur gepacht heeft. In het Reglement nu voor de bank van leening te Coevorden wordt, zoo wij wel onderrigt zijn, deze bank eene particuliere onderneming genoemd; van den anderen kant echter geschiedt, zoo wij ons niet vergissen, de benoeming van den houder der bank van leening door het gemeentebestuur, hetwelk, ingevolge het reglement, toezigt op deze onderneming uitoefent, terwijl, naar wij meenen, in officiële stukken gezegd wordt, dat er tusschen het gemeentebestuur en den houder der bank van leening een pacht-contract bestaat. Naar ons oordeel, is dus de houder van de bank van leening te Coevorden niet tot raadslid benoembaar, omdat hij door het gemeentebestuur is aangesteld, dit over hem toezigt houdt en hij dus aan hetzelve ondergeschikt is, en omdat er onderhandsche pacht schijnt te bestaan. Mogten wij dwalen, gaarne zullen wij eene teregtwijzing in het volgend no. opnemen.

Heden overleed in den ouderdom van 72 jaren, op het onverwachts, aan eene beroerte, onze veel geliefde moeder en behuwd-moeder, *Berendina Weggeman*, wed. *G. van Tarel*.

Hoogeveen, 7 *September* 1851.

G. DE SIGERS THER BORCH,
L. VAN TAREL.
H. W. VREDENBURG,
E. VAN TAREL.

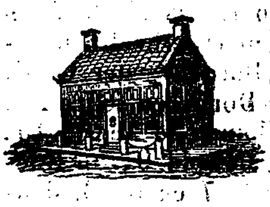

De Notaris Mr. *H. J. Carsten* te Hoogeveen zal, ten verzoeke van den Heer *M. Dassen*, Medicinæ Doctor te Zwolle, op dingsdag den 23 September 1851 bij inzate en den 21 October daaraanvolgende bij toeslag, telkens des avonds om 6 uur, ten huize van den Logementhouder *A. Luinge* te Hoogeveen, publiek veilen en verkoopen:

Eene **KAPITALE HEERENBEHUIZING**, voorzien van **zes kamers**, ruime **keuken**, dito **kelder en zolder**, met annexe **stalling**, **koetshuis** en verdere getimmerten, benevens spatieusen en smaakvol aangelegden **TUIN**, met fijne **vruchtboomen** en achtergelegen **WEIDELAND**, staande en gelegen in de kom der gemeente Hoogeveen.

Alles te aanvaarden met November 1851, en te bezigtigen dagelijks vóór en op den dag der inzate.

Nadere informatien te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris.

Gisteren zijn alhier vier onbekende jongbeesten in 't land van den Heer *E. Tonckens* aangekomen, en in verzekerde bewaring gebragt: het zijn twee roodbonten en een zwartbonte, waaronder een os.

De belanghebbende wordt verzocht die te komen afhalen, tegen vergoeding der kosten; kunnende men bij den Heer Burgemeester aldaar nader aanvrage doen.

Smilde, 15 *September* 1851.

MANUFACTUREN-, BLAAUW- EN SCHARLAKEN-VERWERIJ,

van de wed. **R. van der VEEN**, te *Harlingen*.

Alle voorwerpen van kleeding, als: Japonnen, Mantels, Overjassen, Omslagdoeken, Tafelkleeden, Rokken, enz., uit Zijden, Wollen, Halfwollen, Katoenen of Linnen stoffen zamengesteld, evenzoo Heeren Kleedingstukken van welken aard ook, worden in deze fabriek volgens op te geven stalen in alle mogelijke kleuren geverwd en op nieuw geappreteerd, tot prijzen, welke alle concurrentie kunnen dulden, zonder dat de uitvoering iets te wenschen overlaat.

Van Dames Kleedingstukken, als: Japonnen etc., behoeft enkel de Rok van het bovenste gedeelte afgenomen te worden, bij Zijden Stoffen is het echter doelmatiger, dat het kleed geheel uit elkander genomen wordt.

Meubelgordijnen en Ledikantbehangsels enz., kunnen in alle kleuren herverwd worden, zonder dat de stof iets van derzelver deugdzaamheid verliest en naar verkiezing met of zonder moiré.

Stoffen, welke bereids van donkere kleuren voorzien zijn, kunnen tot diverse lichtere kleuren terug gebragt worden; en wel zonder de minste schade aan de stof te veroorzaken.

Heeren Fabriekanten en Kooplieden kunnen met voordeel alle incourante Stoffen, onverschillig van welke grondstof zamengesteld, doen herverwen, zonder eenige kenteekenen achter te laten, tot zeer lage prijzen.

Shalws en Doeken in alle kwaliteiten worden gewasschen en zonder beschadiging van kleuren als nieuw terug geleverd.

Alle commissiën worden met de meeste zorg en spoed geëffectueërd.

Nadere informatiën, benevens prijs-Courant, zijn dienaangaande bij den ondergeteekende te bekomen, die zich belast met de verzending der goederen, welke expeditie elke week, en desgevorderd, dagelijks plaats heeft en in 14 à 16 dagen terug ontvangen wordt, doch in spoed vereischende omstandigheden, welke het aannemen van rouwkleeding vorderen, in 4 à 5 dagen, zonder eenige kosten van vracht.

Assen, *Sept.* 51. H. REIMERS.

OVERIJSSELSCHE

ONDERLINGE BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPIJ

VOOR

GEBOUWEN,

gevestigd te Zwolle, onder Bestuur van den Heer B. J. VAN SONSBEECK, als Directeur,

EN

de Heeren Mr. W. H. ROIJER Rijksadvocaat, Mr. J. A. SANDBERG en J. A. Baron VAN FRIDAGH, Leden der Gedeputeerde Staten van Overijssel, als Commissarissen.

De ondergeteekende, Agent van genoemde Maatschappij te Assen, brengt bij dezen ter kennis van de Deelgenooten, dat op den 1 Augustus jl. door den Heer Directeur, ingevolge art. 41 des Reglements, rekening en verantwoording van deszelfs beheer over het met ultimo Junij jongstleden afgeloopen maatschappelijk jaar is gedaan, welke rekening en verantwoording naar behooren door Heeren Commissarissen is opgenomen en goedgekeurd, en dat de bijdragen wegens geledene brandschade over het nu afgeloopen maatschappelijk jaar, bedragen: voor de gewone klassen der 1e AFDEELING $1\frac{1}{10}$ percent, der 2e AFDEELING $\frac{6}{10}$ percent, der 3e AFDEELING $\frac{3}{10}$ percent, voor de 4e AFDEELING geene bijdrage.

Ten overvloede zij voorts herinnerd, ten behoeve van zoodanigen, die voor alle ongelukkige kansen verlangen verzekerd te zijn, dat de Directie bereid is, tegen eene vaste premie van de deelgenooten over te nemen derzelver aandeel in alle mogelijke brandschaden, en wel voor de eerste Afdeeling tegen 50 ct., voor de tweede Afdeeling tegen *f* 1.—, en voor de derde Afdeeling tegen *f* 2.— van elke *f* 1000.—, namelijk voor de gewone klassen in elke Afdeeling, en voor de overige klassen met eene evenredige verhooging.

Voorts wordt ter kennis der Deelhebberen gebragt, dat de *suppletie- en administratie-kosten* te zamen, over de 21 jaren, verloopen sedert de invoering van het nieuwe Reglement, van 1 Julij 1830 tot ultimo Junij 1851, van ieder *f* 1000.— verwaarborging gemiddeld hebben bedragen, 1e Afdeeling 83 cents, 2e Afdeeling *f* 1.34½, 3e Afdeeling *f* 1.53½ en de 4e Afdeeling *f* 1.75 's jaars.

Assen, 31 *Aug.* 1851. *De Agent voorn.*, L. OLDENHUIS GRATAMA.

De belangstelling in de onderneming der **MUZIEKALE CORRESPONDENTIE** neemt meer en meer toe en de **FABELACHTIGE LAGE PRIJZEN** van **1½**, **2** en **3** ct. de pagina geven het zeker vooruitzigt van weldra alle nog bestaande onverschilligheid te zullen overwinnen. De Catalogus telt reeds over de 500 nommers. Bij den Boekh. *Braaksma*, Correspondent dezer onderneming te Assen, is een **DEPOT** gevestigd, dat om de 14 dagen wordt aangevuld.

Aangiften van den Burgerlijken Stand.

ASSEN. 7—14 *Sept.* Geb. 1 M. g.; geh. 1 paar; overl. 1 M. 1 V. g.
MEPPEL. 5 — 12 *Sept.* Geb. 1 M. g.
COEVORDEN. 7 — 15 *Sept.* Geb. 1 M. g.
HOOGEVEEN. 5—12 *Sept.* Geb. 4 M. 2 V. g.; geh. 1 paar; overl. 2 V. g.
SMILDE. 7 — 14 *Sept.* Geb. 3 M. 4 V g.; overl. 1 V. g.

LOTERIJ, 1. kl., 4. lijst: n. 16689, 16609, 19229, 15995, 14222 elk *f* 1000.

MEPPEL, 11 *Sept.* Rogge *f* 5.30 a *f* 5.80. Boekweit *f* 4.40 a *f* 5.65. Boter 1½ ned. pond *f* 0.90 a *f* 1.05. Boter ¼ vat *f* 12.00 a *f* 13.00. Broodzett: 6 ned. p. *f* 0.46.

GRONINGEN, 12 *Sept.* Tarwe *f* 7.40 a *f* 5.80. Rogge N. *f* 5.25 a *f* 5.85, O. *f* 5.45 a *f* 4.75. Boekweit, zand *f* 4.20 a *f* 4.55, veen *f* 3.40 a *f* 4.00. Garst *f* 3.60 a *f* 4.20; Nieuwe zomer *f* „. „ a *f* „.„, knobbe *f* 3.85 a *f* 4.15. Dikke haver *f* 2.80 a *f* 3.15. Voerhaver *f* 2.40 a *f* 2.70. Paardeboonen *f* 5.25 a *f* 5.50. Koolzaad *f* 9.25 a *f* 9.60. Gort grove *f* 6.75 a *f* 7.00, parel 100 ned. pond. *f* 9.50 a *f* 10.50. Raapolie per vat *f* 30.50 Boter ½ ton *f* 22.50.

ZWOL, 12 *Sept.* Tarwe *f* 8.25 a *f* 7.75. Rogge *f* 6.10 a *f* 5.75. Boekweit *f* 6.00 a *f* 5.00. Nieuwe Aardapp. *f* 1.75 a *f* 1.35. Boter ⅛ ton *f* 15.25 a *f* 14.75, Ned. p. *f* 0.75 a *f* 0.65.

AMSTERDAM, 13 *Sept.* Werk. Sch. 2½ pct. 58$\frac{5}{16}$; dito 3 pct 69⅜; dito 4 pct. 90⅛ a 90¼.
STUKKEN van *f* 10.00 *f* 9.70 a *f* 9.75.

Te *Assen*, VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers